

Opinnäytetyö (AMK / YAMK)

Liiketoiminnan Logistiikka

2019

Walteri Salonen

**VIENTI- JA
TUONTITULLAUSPROSESSIEN
VIRTAVIIVAISTAMINEN
SUOMEN JA NORJAN
VÄLISESSÄ LIIKENTEESSÄ**

OPINNÄYTETYÖ (AMK / YAMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketoiminnan Logistiikka

2019 | 36 sivua

Waltteri Salonen

VIENTI- JA TUONTITULLAUSPROSESSIEN VIRTAVIIVAISTAMINEN SUOMEN JA NORJAN VÄLISESSÄ LIIKENTEESSÄ

Opinnäytetyön tavoitteena oli parantaa toimeksiantajayrityksen Norjan vienti –ja tuontitapahtumia. Tavoitteena oli kartoittaa nykytilanne ja kehittää kehitysehdotuksia yritykselle. Opinnäytetyö käsittelee tullausta, niin teorian kuin käytännönkin kautta.

Opinnäytetyön alussa keskitytään tullauksen teoriaan. Läpi käydään tullausalueita, tullausmuotoja, tullausmenettelyitä ja sekä niihin liittyviä muita aiheita. Toimeksiantajan toiveesta, teoriaa kirjoitettiin myös arkistointivelvollisuudesta.

Käytännön osiossa kartoitettiin yrityksen nykytilanne Norjan tuonnissa ja viennissä aina lähetyksen avaamisesta järjestelmään ja tullaukseen asti. Lopussa annettiin kehitysehdotuksia miten näistä tapahtumista saisi nopeampia sekä vähemmän paperia kuluttavia. Kehitysehdotuksissa pyrittiin huomioimaan, miten työnteon saisi enemmän vastaamaan vuotta 2019.

ASIASANAT:

Tullaus, Norja, Tulli, Vienti, Tuonti

BACHELOR'S / MASTER'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Business logistics

2019 | 36 pages

Waltteri Salonen

STRENGTHENING EXPORT AND IMPORT CUSTOMS PROCESSES FOR TRAFFIC BETWEEN FINLAND AND NORWAY

The target of this thesis is improve the process of import and export customs clearance in the sponsor company. The target was tell the current situation and made development suggestions to company. This thesis handel customs through theory and practise

In the beginning of this thesis, focus is in the theory of customs. topics that we go through include: custom areas, custom forms, custom procedures and other topics that are related to custom. We also go through duty of filing.

In parctice section the current situation of the company was examined in export and import of Norway. We go through whole chain to open shipment to system all allong to make custom clearance for that shipment. In the end I made development suggestions for these events. Target is to make this process going faster and reduce paper usage. One important question of this thesis is, how to make work more responsive to 2019.

KEYWORDS:

Custom clearance, Norway, Import, Export, Custom

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 TULLAUS	7
2.1 EU:n tulliliitto	7
2.1.1 EFTA ja ETA	8
2.1.2 Schengen-alue	9
2.2 Saapumisilmoitukset	10
2.2.1 Tulliselvitysmuodot	10
2.2.2 Siirtäminen vapaa-alueella tai vapaavarastoon	10
2.2.3 Jälleenvienti yhteisön tullialueelta	11
2.2.4 Hävittäminen tullivalvonnassa	11
2.3 Tullimenettelyt	12
2.3.1 Luovutus vapaaseen liikkeeseen	12
2.3.2 Passitus	13
2.3.3 Tullivarastointi	14
2.3.4 Sisäinen jalostus	15
2.3.5 Väliaikainen maahantuonti	15
2.3.6 Ulkoinen jalostus	15
2.4 Tullinimikkeet	16
2.5 Tullietuudet	16
2.6 Arkistointivelvollisuus	17
2.7 Vienti	18
2.7.1 Vienti-ilmoitus	19
3 NYKYTILANNE (LUOTTAMUKSELLINEN)	20
4 KEHITYSKOhteet (LUOTTAMUKSELLINEN)	21
5 YHTEENVETO	22
LÄHTEET	23

KUVAT

Kuva 1. EU ja ETA

9

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on virtaviivaistaa toimeksiantajan tuonti- ja vientitullausprosesseja Suomen ja Norjan välillä. Toimeksiantaja on globaali logistiikan ja huollinta-alan yritys joka toimii yli sadassa maassa. Työn tarkoituksena on kertoa, miten tuonti- ja vientitullaukset tällä hetkellä suoritetaan yrityksessä ja kartoittaa sen ongelmat ja syyt miksi tällä hetkellä toimitaan niin kuin toimitaan. Näille ongelmille pyritään löytämään ratkaisut. Tavoitteena on myös implementoida nämä kehitysehdotukset.

Käytännön osion tueksi, alussa käydään läpi, mitä kaikkea tullaukseen kuuluu. Teoriaosion alussa esitellään, mikä on tullin tarkoitus ja tullauksen kannalta tärkeitä maantieteellisiä ja poliittisia alueita. Teoriassa tarkastellaan, mitä kaikkia tulliselvitysmuotoja ja menettelyjä tuontitullaukseen kuuluu. Myös vientimenettelyä tarkastellaan. Näiden lisäksi paneudutaan vielä tullinimikkeisiin, tullietuuksiin ja alkuperäselvityksiin. Teoriaosuuden lopussa paneudutaan vielä yritysten tullidokumenttien arkistointiin.

2 TULLAUS

Koska Norja ei kuulu EU:iin, on Suomen ja Norjan välisessä liikenteessä mukana tullit. Tässä kappaleessa perehdytään tulliin ja sen erilaisiin käsitteisiin.

EU:n ulkorajalla tullin tehtävänä on suojella kuluttajia vaarallisilta tavaroilta. Tullin tehtävänä on myös suojella uhanalaisia kasvi- ja eläinlajeja (Tulli 2018). Tulli toimii myös yhteistyössä poliisin ja virkavallan kanssa. Tullin tehtäviin kuuluu auttaa virkavaltaa mm. huume- ja ihmiskauppatapauksissa sekä jos epäillään aseiden salakuljetusta tai tavaraväärennyksiä. Tullin tehtävänä on myös varmistaa, että suuria rahamääriä kanniskelevat henkilöt eivät syyllisty rahanpesuun. Tulli auttaa EU:a myös verorikosten ratkaisussa. (europa.eu)

2.1 EU:n tulliliitto

Euroopan Unionin jäsenmaat muodostavat yhdessä tulliliiton. EU-tavaroiden ja sen alueella asuvien ihmisten vapaa liikkuminen EU-alueella on mahdollista juuri tulliliiton ansiosta (Tulli 2018). EU:n tulliliitossa, kaikki jäsenmaat toimivat samalla tavalla ja noudattavat yhteistä tullilainsäädäntöä ja yhteisiä tullimenettelyitä (Europa.eu). Tämä helpottaa yritysten kauppaa ja antaa jokaiselle jäsenmaalle samanlaiset kilpailuolosuhteet ja yhtä avoimet markkinat (Tulli). EU:n tulliliitto on luonut myös yhteisen tariffijärjestelmän TARICin ja jokainen jäsenmaa käyttää sitä (Europa.eu.). Siihen paneudutaan enemmän kohdassa 2.4.

EU:n sisäisessä liikenteessä ei siis makseta tulleja laisinkaan, mutta ns. kolmansista maista tulevista tavaroista maksetaan. EU:hun tuoduista tavaroista kannetut tullit ovat noin 14 prosenttia EU:n kokonaisbudjetista (europa.eu).

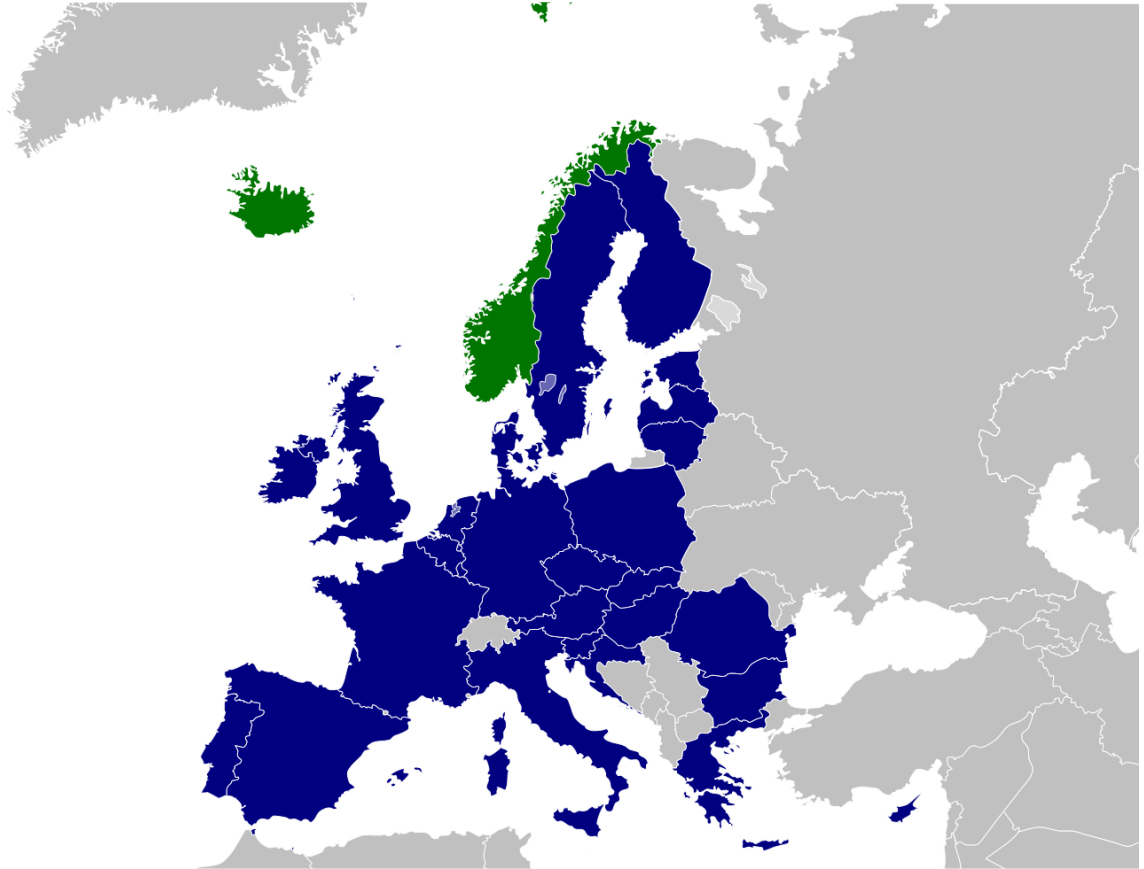
Joka minuutti EU:hun tuodaan tai sen ulkopuolelle viedään 4,5 tuhatta tonnia tavaroita 6,6 miljoonan euron arvosta. EU:n osuus maailmankaupasta on 15 prosenttia. Joka vuosi EU-tullit käsittelevät 313 miljoonaa tulli-ilmoitusta. (Tulli 2018)

2.1.1 EFTA ja ETA

EFTA on Euroopan vapaakauppaliitto. EFTA maihin kuuluvat Sveitsi, Norja, Islanti sekä Liechtenstein. Se perustettiin vuonna 1960 Tukholmassa. EFTA-maat ovat Euroopan Unionin kolmanneksi suurin kauppakumppani heti Yhdysvaltojen ja Kiinan jälkeen. (Eurooppatiedotus 2016)

ETA eli Euroopan talousalue perustettiin vuonna 1994. Sen tarkoituksena on laajentaa Euroopan sisäkauppa-alueita. ETA-maihin kuuluvat kaikkien EU-maiden lisäksi EFTA-maat, paitsi Sveitsi. (Eurooppatiedotus 2016) ETA menee pidemmälle kuin tavalliset vapaakauppasopimukset, sillä se antaa EU:n sisämarkkinoiden täydet oikeudet ja velvollisuudet näille kolmelle maalle. Tästä huolimatta nämä kolme maata eivät kuitenkaan kuulu EU:n tulliliittoon (europa.eu 2018). Näin ollen ETA:lla ei ole yhteisiä tariffeja, joten tullimenettelyt on säilytetty EU:n jäsenvaltioiden ja näiden kolmen maan välisillä rajoilla (Wikipedia). Nämä kolme maata kuuluvat kuitenkin Schengen-alueeseen, joten kansalaiset pääsevät kuitenkin matkustamaan vapaasti ETA-maiden sisällä (Eurooppatiedotus).

ETA-jäsenyys eroaa EU täysjäsenyydestä esimerkiksi siinä, että jos maa kuuluu vain ETAan, niin silloin ei ole mahdollista vaikuttaa EU:n päätöksentekoon. EU tekee päätökset ja ne sisällytetään muuttumattomana ETA-sopimukseen. ETA-jäsenyys ei ole myöskään ilmainen. Norja on unionin kymmenenneksi suurin nettomaksaja, vaikka se ei edes kuulu koko unioniin (EK 2013). Norja maksaa EU:lle vuosittain 350 miljoonaa euroa (HS 2013).

Kuva 1. EU ja ETA (wikipedia)

2.1.2 Schengen-alue

Schengen-alue luotiin vuonna 1995. Sen tarkoituksena on helpottaa ja ihmisten liikkumista Euroopassa. Schengen-alueen myötä rajatarkastukset lopetettiin alueen sisärajoilla. Schengen-alueeseen kuuluu yhteensä 26 maata. Niistä 22 kuuluu Euroopan Unioniin. Unioniin kuulumattomista maista alueeseen kuuluvat Norja, Islanti, Sveitsi sekä Liechtenstein. Unionin maista Iso-Britannia ja Irlanti eivät kuulu alueeseen. Noiden kahden maan välillä on kuitenkin vapaa liikkuvuus. Schengen-alueen ansiosta kuka vaan alueen kansalainen voi mennä töihin toiseen alueen maahan. Lisäksi turistina voi oleskella toisessa alueen maassa 3 kuukautta putkeen. Schengen-alueen asukkailla on myös oikeus perustaa yritys toiseen alueen maahan tai mennä opiskelemaan toiseen alueen maahan. (Euroopan parlamentti)

2.2 Saapumisilmoitukset

Kaikista tavaroista, jotka tulevat EU:n ulkopuolelta on tehtävä saapumisen yleisilmoitus. Saapumisen yleisilmoituksella annetaan turvatiedot. Niitä käytetään turvallisuutta ja vaarattomuutta koskevan sähköisen riskianalyysin tekemiseen, joita tullit tekee EU:n ulkopuolelta tuleville tavaroille. (Valtionvarainministeri).

Saapumisen yleisilmoituksessa tavaran kuvauksen voi joko kuvailla sanoin tai käyttää tullinimikettä neljän numeron tarkkuudella. Suomen tullille saapumisen yleisilmoitus käy myös yleisilmoituksesta väliaikaista varastointia koskien. (Tulli)

Kun tavara on saapunut yhteisöön, pitää siitä antaa tullilmoitus. Tullilmoituksessa selviää, mikä tulliselvitysmuoto sille osoitetaan.

2.2.1 Tulliselvitysmuodot

Tulliselvitysmuotoja on viisi:

1. asettaminen tullimenettelyyn
2. siirtäminen vapaa-alueelle tai vapaavarastoon
3. jälleenvienti yhteisön tullialueelta
4. hävittäminen tullivalvonnassa
5. valtiolle luovuttaminen (Logistiikan Maailma)

2.2.2 Siirtäminen vapaa-alueella tai vapaavarastoon

1.5.2016 alkaen uudessa unionin tullilainsäädännössä on poistettu vapaavarastot. 1.5.2016 alkaen sovelletaan vain yhtä vapaa-aluemuotoa: vapaa-alueenmenettelyä. (Tullin tiedote 5.2.2016). Alkaen 1.5.2016 kaikki Suomen vapaavarastot on muutettu tullivarastoiksi (Logistiikan Maailma). Vapaa-alue on tullimenettely, josta ei anneta tullilmoitusta, mutta tavarat on esitettävä tullille. Vapaa-alue menettelyyn asetettuja tavaroita ei voi siirtää unionialueella, kuten tullivarastointimenettelyn alla olevia tavaroita (Tullin tiedote 5.2.2016).

2.2.3 Jälleenvienti yhteisön tullialueelta

Jälleenviennillä tarkoitetaan, muita kuin unionin alueen tavaroiden viemistä pois EU alueelta. Näitä tavaroita ei ole tullattu EU:ssa vapaaseen liikkeeseen. Näin ollen ne ovat tullin valvonnassa siihen asti, että ne poistuvat unionin alueelta. Jälleenvientiin sovelletaan samoja tullimuodollisuuksia kuin vientiin. Jälleenvienti koskettaa myös niin sanottuja transit-tavaroita eli tavaroita, jotka siirtolastataan satamassa tai lentokentällä. (Tulli)

2.2.4 Hävittäminen tullivalvonnassa

Tuotteita voidaan hävittää kolmella eri tavalla tullin valvonnassa:

- asiakkaan pyynnöstä
- tullin tarkastuksen jälkeen
- tuoteturvallisuustutkimuksen jälkeen

Jos asiakas pyytää, että hänen tavaransa hävitetään, pitää tavara asettaa sisäisen jalostuksen menettelyyn. Asiakkaalla voi itsellään olla lupa sisäisen jalostuksen hävittämistä varten tai asiakkaalla voi olla sopimus, jonkun muun tahon kanssa kenellä on lupa hävittää tuote. Sisäisessä menettelyssä tapahtuneen hävittämisen jälkeen, luvanhaltijalla on velvollisuus esittää päätöstilitys. Siinä todistetaan, että tuote on todella hävitetty. Jos hävittämisessä syntyy jotain muuta tuotetta hyötykäyttöön, on se asetettava uuteen tullimenettelyyn.

Hävittäminen on yksi mahdollisuus, jos tullin tarkastuksessa huomaa, että tavaraa ei voi viedä Suomesta, jalostaa Suomessa, tuoda Suomeen ilman tarvittavia lupakirjoja. Näissä tapauksissa tavaraa ei aseteta sisäiseen jalostukseen, vaan tullin saa hävittää tavaran itse asiakkaan kustannuksella, tullin valitsemissa jätteenkäsittelylaitoksissa.

Tulli valvoo ei-eläinperäisiä elintarvikkeita ja tiettyjä määrättyjä kulutustavaroita. Jos tullin tuoteturvallisuusyksikkö huomaa, että niitä tuotteita ei ole turvallista tuoda Suomen markkinoilla on mahdollisuutena tuotteen hävittäminen. Muita mahdollisuuksia asiakkaalla on esim. jälleenvienti tai viedä tuote korjattavaksi. Asiakkaan on itse ilmoitettava tuote hävitettäväksi. (Tulli)

2.3 Tullimenettelyt

Tullimenettelyjä on seitsemän:

1. luovutus vapaaseen liikkeeseen
2. passitus
3. tullivarastointi
4. sisäinen jalostus
5. väliaikainen maahantuonti
6. ulkoinen jalostus
7. vienti

2.3.1 Luovutus vapaaseen liikkeeseen

Kun kolmannesta maasta tullut tavara tullataan jossain yhteisön maassa, saa se yhteisötavaran aseman ja se voi sen jälkeen liikkua vapaasti yhteisön alueella (Fintra 2002, s.82). Luovutus vapaaseen liikkeeseen on yleisin tullausmenettely. Vapaaseen liikkeeseen tullatun tavaran edellytyksenä on se, ettei siihen kohdistu rajoituksia tai kieltoja.(tulli) Tullin rekisteröityneet asiakkaat maksavat tullilaskun sovittuna eräpäivänä ja voivat saada tuotteen haltuunsa jo ennen laskun maksamista. Käteisasiakkaat saavat luovutuspäätöksen vasta tullilaskun maksettuaan. (Logistiikan maailma) Tullauspäätös toimii tullauslaskuna. Luottoasiakkaat saavat tullauspäätöksen samaan aikaan luovutuspäätöksen kanssa. Lasku on maksettava 10 päivän sisällä päiväyksestä. (Tulli).

Maahantuonnin arvonlisäverotuksesta vastaa verohallinto. Maahantuojan on itse laskettava ALV ja ja ilmoitettava sekä maksaa se verohallinnolle. Tämä kaikki on siinä tapauksessa, että maahantuoja kuuluu arvonlisäverollisten rekisteriin. Jos maahantuoja ei kuulu rekisteriin, vastaa ALV:sta Tulli. Esimerkiksi tavallinen kuluttaja ei kuulu rekisteriin. (Vero) Lähes kaikki tullaukset tehdään EDI-tullauksina ja täydellisinä. Joissain tapauksissa tullaus voidaan tehdä kaksivaiheisesti eli epätäydellisenä, jolloin tullaajalla on 10 päivää aikaa täydentää ilmoitusta.

2.3.2 Passitus

Passittamisella tarkoitetaan tavaran kuljettamista tullittomana yhteisön tullialueella sijaitsevasta paikasta toiseen (Logistiikan maailma). Tähän tarvitaan sinetikelpoista ajoneuvoa ja passitusvakuuksien asettamista (Fintra 2002, s. 82).

Passitusmenetelmiä on olemassa kolme: T1 -ja T2 menettely sekä T2F-menettely. T1, toiselta nimeltä ulkoinen passitus, käytetään kolmansista maista tuotuihin tavarihin. Sen ideana on, että tavarat tullattaisiin vapaaseen liikenteeseen vasta siinä maassa, jossa tavara on tarkoitus lopulta kuluttaa (Fintra 2002, s.82). T2-menettelyä eli toiselta nimeltä sisäistä passitusta käytetään, kun yhteisötavaraa on menossa joihinkin sopimusmaihin. Näihin maihin kuuluu esimerkiksi Norja ja Sveitsi (Logistiikan maailma). T2F-menettelyä käytetään, kun unionitavaraa viedään unionin veroalueeseen kuulumattomista alueista muualle, kuin siihen maahan mihin saavutaan ensimmäisenä. Esimerkiksi tavaraa viedään Ahvenanmaalta Viroon Suomen kautta. Passitusilmoituksen voi antaa kahdella tavalla: joko tullin nettisivujen kautta tai EDI-sanomalla. (Tulli)

Passitus päätetään joko tullilla tai valtuutetulla vastaanottajalla. Passitus on päätettävä annetussa määräajassa, joka on enimmillään kymmenen päivää. Passituksen päättää vastaavan menettelyn haltija. Jos tavaroita on vähemmän tai enemmän kuin passilla, pitää siitä antaa tullille selvitys. Yleensä passitus päätetään, kun tavaroille saadaan jokin muu tullimenettely, kuten esimerkiksi luovutus vapaaseen liikenteeseen tai varastointi. (Tulli)

T-passien purkamiseen tarvitaan tullilta purkauslupa. Tullille annettavassa pyynnössä pitää olla seuraavat tiedot:

- passin MRN-numero
- Tieto purkupaikasta varastotunnisteineen (y-tunnus)
- tieto mahdollisten tullisinettien olemassaolosta (Tulli)

Lisäksi pyyntöön voi laittaa pakkausmäärän ja painon sekä rajanylityspaikan. Tavarat pitää purkaa tullin hyväksymään varastoon ja tavarat pitää kirjata kirjanpitoon. (Tulli)

2.3.3 Tullivarastointi

Tavara voidaan maahan tullessa siirtää tullivarastoon, jossa se voidaan tullata myöhemmin (Fintra 2002, s.83). Tullivarastossa olevista tavaroista ei tarvitse maksaa tullia eikä muitakaan veroja, niin kauan kun ne ovat tullin alaisessa varastossa. (Optima a) Varastointiaikaa ei ole mitenkään rajoitettu (Logistiikan maailma).

Yleisiä tullivarastoja on kolmenlaisia:

1. I tyypin yleinen tullivarasto, luvanhaltija ja menettelynhaltija ovat vastuussa tavaroiden pysymisestä tullivalvonnassa ja menettelyyn asetettujen tavaroiden varastoinnista johtuvien velvollisuuksien täyttämisestä.
2. II tyypin yleinen tullivarasto, velvollisuudet ovat ainoastaan menettelynhaltijalla.
3. III tyypin yleinen tullivarasto, pitäjä on tulliviranomainen (Logistiikan maailma)

Näiden lisäksi on olemassa myös yksityisiä tullivarastoja. Niihin pitää aina pyytää lupa tullilta. Näissä tapauksissa luvanhaltija on myös menettelynhaltija, muttei välttämättä tavaroiden omistaja. Ennen 1.5.2016 myönnettyt tullivarastot (kirjainkoodeilla) saavat pääsääntöisesti jatkaa, mutta luvat arvioidaan uudestaan 1.5.2019 mennessä tullilaitoksen toimesta. Mahdolliset tullivarastoluvat, jotka eivät ole aktiivisessa käytössä, kumotaan. (Logistiikan maailma)

Tullivarastoja ei saa käyttää niissä olevien tavaroiden vähittäismyyntiin, paitsi tietyille poikkeuksille:

1. matkustajille, jotka tulevat Unionin alueen ulkopuolelta tai matkustavat sinne
2. kansainvälisen järjestön jäsenille
3. NATO-joukoille
4. diplomaatti – tai konsulijärjestelyjen mukaisesti
5. kaukomyyntinä Internetin, Postin tai puhelimen välityksellä

Tullivarastossa säilytettävä tuotteita ei myöskään saa käsitellä, tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta. Yleinen sääntö on, että tavaraa ei saa muuttaa yli nimikkeistön kahdeksannumeroista tullinimikkeeseen. (Logistiikan maailma). Sallitut käsittelyt on ilmoitettu Liitteessä 1.

2.3.4 Sisäinen jalostus

Sisäisessä jalostuksessa kolmansista maista tuodaan tuotteita, joista jalostetaan Unionin alueella lopputuotteita, jotka viedään jälleen kolmansiin maihin (Fintra 2002, s. 82). Menettelyyn asetetuista tavaroista ei kanneta tuontitulleja eikä maahantuonnissa kannettavia veroja, ellei menettelyä päätetä luovuttamalla tavaroita vapaaseen liikenteeseen (Tulli). Menettely on aina luvanvaraista ja lupaa voi anoa joko suspensiojärjestelmän tai tullipalautusjärjestelmän mukaiseen käsittelyyn (Fintra 2002, s.82). Sisäistä jalostusta voidaan myös käyttää tavanomaisiin korjaustilanteisiin, missä tavaran huolto toimii EU:n sisällä.

2.3.5 Väliaikainen maahantuonti

Väliaikaista maahantuontia voidaan hyödyntää tavaroihin, jotka tuodaan kolmansista maista Unionin alueelle väliaikaisesti ja poistuvat alueelta muuttumattomina. (Tulli) Tätä voi hyödyntää esimerkiksi messuissa, missä tavarat ovat vain esillä.

2.3.6 Ulkoinen jalostus

Ulkoinen jalostus on sisäisen jalostuksen peilikuva. Ulkoisessa jalostuksessa Unionin alueen tavara viedään kolmanteen maahan jalostettavaksi lopputuotteeksi ja tuodaan valmiina tavarana takaisin Unionin alueelle. Jalostukseksi lasketaan myös korjaus. (Fintra 2002, s.82) Esimerkiksi suomalaisia raaka-aineita viedään kolmanteen maahan, jossa niistä tehdään lopputuote ja lopullinen tuote tuodaan takaisin Suomeen. Jalostamalla tuotettuja tuotteita voidaan luovuttaa vapaaseen liikenteeseen joko kokonaan tai osittain tuontitullattuna (Tulli). Maahantuodessa kannettavasta tullista vähennetään osuus, joka vastaa tullia, joka perittäisiin EU-alueelta toimitetusta, lopputuotteeseen sisältyvästä tavarasta, jos se olisi tuotu Unionin alueelle jalostusmaasta (Fintra 2002, s.82).

Ulkoinen jalostus on aina luvanvaraista. Luvan edellytyksenä on, että luvan hakija pystyy todentamaan, että lopputuote valmistetaan niistä tavaroista, jotka Unionin alueelta on viety. (Fintra 2002, s.83)

2.4 Tullinimikkeet

Jokaiselle tavaralle on olemassa oma tullinimike ja tavarakoodi. Näitä kutsutaan myös nimillä tullitariffinimike ja Taric-koodi. Tulli tarvitsee näitä nimikkeitä muun muassa laskeakseen tullit ja verot oikein. Se sisältää myös tullietuuskohtelun oikeuttavista sopimuksista ja järjestelyistä sekä muista tullimääräyksistä johtuvat alanimikkeet ja tullimäärät. Nimenomaan EU:ssa on käytössä 10-numeroinen TARIC-nimikkeistö. Tuonnissa on käytössä 10-numeroinen koodi ja mahdolliset 4-numeroiset lisäkoodit ja viennissä on käytössä 8-numeroinen koodi. (Optima b) Sen lisäksi on olemassa myös muita nimikkeistöjä, kuten esimerkiksi kansainvälinen HS-nimikkeistö (Fintra, 2002). TARIC sisältää noin 18 000 eri nimikettä (Fintra, 2002) ja ne on jaettu yleensä eri tuotantoalojen mukaan. Koodit alkavat 01 alulla, jotka ovat eläviä eläimiä, loppuen 97 alkuisiin taideteoksiin. (Finntaric)

2.5 Tullietuudet

Tavara voi saada tiettyjä etuja alkuperänsä takia. Näitä etuja ovat mm. yleistä alhaisempi tuontitulli tai jopa, että tuontitullia ei kanneta lainkaan. Tavarankuperä pitää pystyä todistamaan alkuperäselvityksellä. Etuuskohtelua on itse pyydettävä tulli-ilmoituksella. Lähes kaikki maailman maat kuuluvat EU:n tullietuuskohtelun piiriin. Sen ulkopuolelle kuuluu vain n. 20 maata, mukan lukien USA ja Venäjä.

Etuuskohtelun saaminen edellyttää muutamaa asiaa:

1. Tuotteen on oltava sopimusmaan alkuperätuote
2. Tuote on tuotava suoraan edunsaajavaltiota Euroopan Unioniin
3. Tuotteen alkuperä on esitettävä asianmukaisilla alkuperäselvityksillä. Näitä ovat mm. Form A kehitysmaille ja EUR.1-todistus muille maille.
4. Alkuperä voidaan myös ilmoittaa kauppalaskuun sisällytetyllä viejän ilmoituksella. (Tulli)

2.6 Arkistointivelvollisuus

Kun tulli-imoitus on annettu sähköisesti, on jokaisen tuojan huolehdittava tullausasiakirjojen arkistoinnista. Sähköisten tuontiasiakirjojen arkistoinnista ovat vastuussa tuoja tai asiamies. Tuojayritys on vastuussa tuontiasiakirjojen arkistoinnista jos yritys:

- Lähettää EDIn itse
- Käyttää nettituontia
- Käyttää asiamiestä suorana edustajana
- Käyttää asiamiestä suorana edustajana takaajan vastuulla

Tuojayritys on näissä tapauksissa vastuussa arkistoinnista, mutta voi myös antaa toimeksiannon asiamiehelle arkistoinnista. Yksityishenkilöä koskee samat arkistointivelvollisuudet kuin yrityksikin. Asiamies on vastuussa sähköisten tuontitullausten arkistoinnista vain, jos on antanut tuonti-ilmoituksen tuojan puolesta välillisenä edustajana. (Tulli)

Arkistoitavia asiakirjoja ovat:

- tullauspäätös
- luovutuspäätös
- kauppalasku
- rahtikirja
- alkuperäisselvitys
- muutoksenhakuun liittyvät oikaisupäätökset

Asiakirjat voi arkistoida joko paperisina tai sähköisesti. Kuitenkin asiakirjat joissa on viranomaisen allekirjoitus, leima tai muulla tavalla vahvistettu lupa, on ne arkistoitava paperisina. Tällaisia asiakirjoja ovat mm.

- FORM A – alkuperäistodistukset
- EUR. 1 – tavaratodistus
- viejämään viejän allekirjoittamia kauppalasku- ja alkuperä ilmoituksia, joihin ei sisälly valtuutetun viejän lupanumeroa

Arkistointivelvollisuus on aina 6 vuotta, sen kalenterivuoden lopusta, milloin luovutuspäätös on tehty. (Tulli)

Aikaisemmin mainittuja edustusmuotoja on kolme: Suora edustajuus, välillinen edustajuus ja suora edustaja takaajan vastuulla. Suorassa edustajuudessa tavaranhaltija hakeutuu itse tullin rekisteröityneeksi asiakkaaksi ja antaa omat vakuutensa. Huolintaliike voi tehdä tullauksen asiamiehenä suorana edustajana toimivan tavaranhaltija puolesta. Huolintaliike voi näissä tapauksissa joutua osavastuuseen tullivelasta vain törkeän huolimattomuuden tai tahallisen väärin toiminnan kautta.

Välillisessä edustajuudessa huolintaliike hakeutuu tullin rekisteröityneeksi asiakkaaksi välillisenä edustajana. Huolintaliike kantaa näissä tapauksissa verovastuun jälkiverotusajan loppuun asti, huolimatta siitä mistä virhe johtui. Tavaranhaltija on myös yhteisvastuussa, mutta ensisijainen velallinen on huolintaliike.

Kolmas edustustapa on suora edustaja takaajan vastuulla. Siinä huolintaliike ilmoittautuu suoraksi edustajaksi toimien tullilaskun maksajana oman rekisteröintinsä kautta. Osavastuuseen huolintaliike joutuu vain törkeän huolimattomuuden tai osallisuuden kautta. Takaajan vastuulla toimiva huolintaliike ei saa alennuksia vakuuksiin, mikä lisää turvaa maahantuojalle, koska luottoriskiä huolitsijan käytöstä ei synny. (Logistiikan maailma)

Myös viennissä viejä itse on velvollinen arkistomaan materiaalin, vaikka vienti-ilmoituksen olisi tehnyt jokin muu tahto. Paperisena pitää arkistoida vain paperit, jotka todistavat tavarankuperäisyyttä tai sisältävät alkuperäisen allekirjoituksen tai viranomaisleiman. Näitä papereita ovat mm. EUR. 1 todistus. (Logistiikan maailma) Viejän on arkistoitava näitä asiakirjoja 6 vuotta sen kalenterivuoden päättymisen jälkeen, jolloin ilmoitus on tehty. (Tulli)

2.7 Vienti

Vienti on tullauksessa tuontia yksinkertaisempaa. Aluksi tavaralle pitää antaa vientimenettely. Vientimenettelyjä ovat suora vienti ja epäsuora vienti. Suora vienti tarkoittaa, että tavara poistuu suoraan Suomesta unionin ulkopuolelle. Epäsuorassa vienissä tavara poistuu Suomesta jonkin muun EU-maan kautta. Tavara laitetaan vientimenettelyyn antamalla tullille vienti-ilmoitus. Se on tehtävä siksi, että tullivalvoo vietävien tavaroiden vientirajoituksia ja vientikieltoja. Tulli tekee myös tilastoa ulkomaankaupasta sekä torjuu rikollisuutta ja terrorismia. Vienti voi olla myös väliaikaista tai jälleenvientiä. (Tulli) Tullimenettelyt viennissä ovat vienti, ulkoinen jalostus, jälleenvienti, passitus sekä tullivarastointiin luovuttaminen.

2.7.1 Vienti-ilmoitus

Vienti-ilmoitus tehdään sähköisesti tullille. Tällöin lähetys saa sähköisen seurantanumeron eli MRN-numeron (Logistiikan maailma). Vienti-ilmoituksessa tavaralle ilmoitetaan sijaintipaikka. Se on paikka missä tavaran pitää sijaita siihen asti, että tulli on antanut luovutus päätöksen tavaralle. Tulli voi näin tehdä tavaroille tarkistuksia. (Tulli) Vientimenettelyn asettaminen päättyy poistumiskuittaukseseen, josta vienti-ilmoituksen tekijä saa poistumisvahvistuksen. Viejän on arkistoitava tämä vahvistus. Vienti päättyy tavaran postumiseen tai passitusmenettelyyn. (Logistiikan maailma)

3 NYKYTILANNE (LUOTTAMUKSELLINEN)

4 KEHITYSKOHTEET (LUOTTAMUKSELLINEN)

5 YHTEENVETO

Opinnäytetyön tavoitteena oli virtaviivaistaa toimeksiantajan tuonti- ja vientitullausprosesseja Suomen ja Norjan välillä. Alun perin tarkoituksena oli käsitellä vain tuontia, mutta kesken työn mukaan otettiin myös vienti, mistä lopulta tuli opinnäytetyön keskeisin asia. Työssä käytiin läpi, miten yrityksessä hoidetaan tuonti -ja vientitullaukset tällä hetkellä, etsittiin niiden heikot kohdat ja kehiteltiin niihin parannusehdotuksia.

Tuontitullauksen kehitysehdotuksissa mukaan otettiin myös yrityksen Norjan pääty. Heille lähetettiin muutama kysymys, mitä he voisivat tehdä paremmin. Näiden kysymysten perusteella saatiin kaksi kehitysideaa, jotka ovat nykyään käytössä yrityksessä. Vientitullaukseen saatiin myös monia kehitysideoita. Kaikki ideat liittyvät siihen, että prosessista saisi paperittoman. Näitä ehdotuksia aletaan toteuttamaan vasta opinnäytetyön valmistumisen jälkeen, joten niiden tuloksia ei tähän työhön valitettavasti saada.

LÄHTEET

Helsingin sanomat 15.2.2013. ETA-maista eniten maksaa Norja
<https://www.hs.fi/talous/art-2000002613717.html>

Fintra 2002 Tuontioipas

Elinkeinoelämän keskusliitto 4.12.2013. Mikä mättää ”Norjan mallissa”?
<https://ek.fi/blogi/2013/12/04/mika-mattaa-norjan-mallissa/>

Euroopan parlamentti 2019. Euroopan talousalue, Sveitsi ja pohjoiset alueet
<http://www.europarl.europa.eu/factsheets/fi/sheet/169/euroopan-talousalue-sveitsi-ja-pohjoiset-alueet>

Euroopan parlamentti 21.6.2019. Schengen: Opas Euroopan vapaan liikkuvuuden alueeseen
<https://www.europarl.europa.eu/news/fi/headlines/security/20190612STO54307/schengen-opas-euroopan-vapaan-liikkuvuuden-alueeseen>

Euroopan Unioni. EU tulliliitto
https://europa.eu/european-union/topics/customs_fi

Eurooppatiedotus. EU-jäsenmaat
<https://eurooppatiedotus.fi/perustietoa-eusta/eu-jasenmaat/>

Eurooppatiedotus 2.5.2016. Onko EFTA vielä olemassa?
<https://eurooppatiedotus.fi/2016/05/02/onko-efta-viela-olemassa/>

Logistiikan maailma. Tullausasiakirjojen arkistointi.
<http://www.logistiikanmaailma.fi/kauppa-tullaus/ulkokauppa/tullausasiakirjojen-arkistointi/>

Logistiikan maailma. Tullilaitoksen rekisteröity asiakas (eli maksulykkäystä saavat asiakkaat).
<http://www.logistiikanmaailma.fi/kauppa-tullaus/ulkokauppa/tullilaitoksen-rekisteroity-asiakas/>

Logistiikan maailma. Tulliselvitysmuodot
<http://www.logistiikanmaailma.fi/kauppa-tullaus/ulkokauppa/tulliselvitysmuodot/>

Logistiikan maailma. Veroton varastointi
<http://www.logistiikanmaailma.fi/kauppa-tullaus/ulkokauppa/veroton-varastointi>

Logistiikan maailma. Vientitullaus
<http://www.logistiikanmaailma.fi/kauppa-tullaus/ulkokauppa/vientitullaus/>

Optima (a). Huolinta ja kv-kauppa. Tullimenetelyt- ja muodot.

Optima (b). Huolinta ja kv-kauppa. Tullinimikkeet.

OWS-blogi. Mikä on EDI/OVT?
<https://www.ows.fi/ows-blogi/mika-on-edi-ovt>

Tulli. Jälleenvienti
<https://tulli.fi/yritysasiakkaat/vienti/jalleenvienti>

Tulli 1.7.2018. EU:n tulliliitto täyttää 50 vuotta.
https://tulli.fi/artikkeli/-/asset_publisher/eu-n-tulliliitto-tayttaa-50-vuotta

Tulli 1.1.2018. Luovutus vapaaseen liikkeeseen.

<https://tulli.fi/yritysasiakkaat/tuonti/luovutus-vapaaseen-liikkeeseen>

Tulli. Saapumisen yleisilmoitus

<https://tulli.fi/yritysasiakkaat/saapuminen-ja-poistuminen/saapumisen-yleisilmoitus>

Tulli. Tavarahan hävittäminen kaupallisesta liikenteestä.

<https://tulli.fi/yritysasiakkaat/tuonti/havittaminen-kaupallisessa-liikenteessa>

Tulli. Tullietuudet tavarahan alkuperän perusteella.

<https://tulli.fi/yritysasiakkaat/tuonti/tullietuudet-alkuperan-perusteella>

Tulli. Tullilaskun maksaminen.

<https://tulli.fi/yritysasiakkaat/tuonti/tullilaskun-maksaminen>

Tulli 2.5.2016. Tullin määräys asiakirjojen arkistoinnista annettaessa ilmoitukset sähköisesti.

https://tulli.fi/artikkeli/-/asset_publisher/tullin-maarays-asiakirjojen-arkistoinnista-annettaessa-ilmoitukset-sahkoisesti

Tulli. Tuontitullauksen asiakirjojen arkistointi

<https://tulli.fi/yritysasiakkaat/tuonti/arkistointi>

Tulli. Ulkoinen jalostus

<https://tulli.fi/yritysasiakkaat/tuonti/ulkoinen-jalostus>

Tulli. Vienti

<https://tulli.fi/yritysasiakkaat/vienti>

Tulli. Vienti-ilmoittaminen

<https://tulli.fi/yritysasiakkaat/vienti/vienti-ilmoittaminen>

Tulli 5.2.2016. Vapaavarastoja ja vapaa-alueita koskevat säännökset muuttuvat 1.5.2016 alkaen

https://tulli.fi/artikkeli/-/asset_publisher/vapaavarastoja-ja-vapaa-alueita-koskevat-saannokset-muuttuvat-1-5-2016-alkaen

Valtiovarainministeri 13.7.2018 Valtioneuvoston U-kirjelmä U 36/2018 vp

<https://tulli.fi/yritysasiakkaat/saapuminen-ja-poistuminen/saapumisen-yleisilmoitus>

Verohallinto. Maahantuonnin arvonlisäverotus

https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonlisaverotus/ulkomaankauppan_arvonlisaverotus/maahantuonnin-arvonlisaverotus/

Wikipedia 25.7.2019 Euroopan talousalue.

https://fi.wikipedia.org/wiki/Euroopan_talousalue

